ప్రాయశ్చిత్తం

కప్పగంతుల మల్లికార్జునరావు

బ్రాకెట్ తగిలినట్లు కల వచ్చి ఉలిక్కి-పడి లేచి కూర్చున్నాడు కరణం వెంకటేశ్వర్లు. బంగారు బిస్కెట్ల దండల్లా నెంబర్లు అతని కళ్లముందు మెరుస్తున్నాయి.

అదేం చిత్రమో వెంకటేశ్వర్లు బ్రాకెట్ కట్టనినాడు అతను అనుకున్న నెంబర్లు వచ్చి తీరతాయి. కట్టిననాడు అతని నెంబర్లు అటూ ఇటూ కావటమో, వెంట్రుకవాసిలో తప్పటమో జరుగుతుంది.

వ్యసనమే కాని, బ్రాకెట్ ఆడి డబ్బు సంపాదించాల్సిన అవసరం వెంకటేశ్వర్లుకు లేదు. అతను ఇల్లరికపు టల్లుడు. మామగారు ఊళ్ళో మోతుబర్లలో ఒకడు కరణీకం చేసి బాగానే సంపాయించాడు. అయినా అంతా కూతురుపేర రాసి పోయాడు.

పెళ్ళినాటికి వెంకటేశ్వర్లుకు పేకాట వ్యసనం మాత్రమే వుండేది. అప్పట్లో పేకముక్కలు అతని చేతిలో వుంటే అదృష్టం నెత్తికెక్కి కూర్చునేది. అతని పేకాట ప్రతిభచూచే, ఆస్తి, పాస్తులు, చదువు సంధ్యలు లేకపోయినా, బ్రతికే

తెలివి ఉందనుకొని పిల్లనిచ్చి ఇల్లరికం తెచ్చుకొన్నాడు మామ.

పెళ్ళయ్యాక పేకాటలో అదృష్టం అతన్ని వదిలేసింది. అయితే మామగారు డబ్బుగలవాడు, పలుకుబడి ఉన్నవాడు, కావటంచేత వెంకటేశ్వర్లుకు కొత్త వ్యసనాలు చాలా పట్టుబడ్డాయి.

తనే కరణం అయి, కుటుంబం పెరిగి, వయసు నెత్తినపడినా మూడు వ్యసనాలు మాత్రం ఈనాటికీ అతన్ని వదల్లేదు. అందులో బ్రాకెట్ ఆడటం, మొదటిది. రెండోది రిలీజ్ అయిన ప్రతి సినిమాను మొదటిరోజు మొదటి ఆటకు మొదటి టిక్కెట్టు కొని చూడటం. యీ వ్యసనాలను సంతృప్తిపరచుకోటానికి తన కరణీకాన్ని కాణీ, అర్ధణాలు సంపాదించటానికి కూడా ఉపయోగించటం అన్నిటికన్న అసహ్యకరమైన వ్యసనం.

వారం రోజులుగా బ్రాకెట్ కట్టక పోవటానికి, సినిమా చూడకపోవటానికి కారణం డబ్బు లేకపోవటమే.

'నన్నోడి తన్నోడెనా ? తన్నోడి నన్నోడెనా ?' అని క్రాస్ పరీక్షచేసే ద్రౌపతి ముందు ధర్మరాజులా మొహం పెట్టి భార్యముందు నిలబడ్డాడు.

అతని భార్య మహాలక్ష్మి ఊళ్లో మహా సాధ్విగా పేరుపొందింది. చెయ్యి చచ్చినా విదిలించదు కాని, మాటలు మాత్రం తేనెలొలుకుతుంటాయి. అంచేతే తండ్రి యిచ్చిపోయిన ఆస్తిని కాస్తో కూస్తో పెంచగలిగింది. మరోవైపు మంచిది అన్న పేరు సంపాదించింది.

ఆమెకు సినిమాలంటే తగని పిచ్చి అయినా ఒంగోలుదాకా డబ్బు ఖర్చు పెట్టుకువెళ్ళి సినిమా చూడటం అంటే తగని చిరాకు. రేడియోలో ఏ స్టేషన్‌లో ఎప్పుడు సినిమా పాటలు వస్తాయో ఆమెకు కరతలామలకం. ఆ సమయానికి రేడియో పెట్టుకుని పాటలు వింటూంది.

భర్త మొహాన్ని చూడగానే అతని ఆంతర్యాన్ని గ్రహించి ఫైనాన్స్ మినిష్టరుగా పరివర్తనం చెందిందామె. 'మీసా' చట్టాన్ని అమలు జరిపి స్మగ్లర్ల ఆట కట్టించినట్లు, ముందర కాళ్లకు బంధాలు వేసేలా మాట్లాడి అతని కోరిక కను, నోరును నొక్కి పారేసింది.

ఊళ్లో పెద్ద లిటిగెంటుగా, మోసగాడిగా, మాట నమ్మకంలేనిమనిషిగా పేరు పొందిన వెంకటేశ్వర్లు యింతవరకు ఎన్నడూ భార్యదగ్గర ఆ అస్త్రాలని ఉపయోగించలేకపోయాడు.

"అబ్బే ... పనేంలేదు ... సినిమా పాటలు విందామని వచ్చాను." అని మెల్లగా బయటికి జారుకొంటున్న భర్తను చూచి తండ్రిని తల్చుకొని గర్వపడింది.

పావుగంట ప్రకటన సందేశాల తర్వాత సినిమా పాట వచ్చినప్పటిలా సంతోషించింది !

బజారున పడ్డాడన్న మాటేకాని

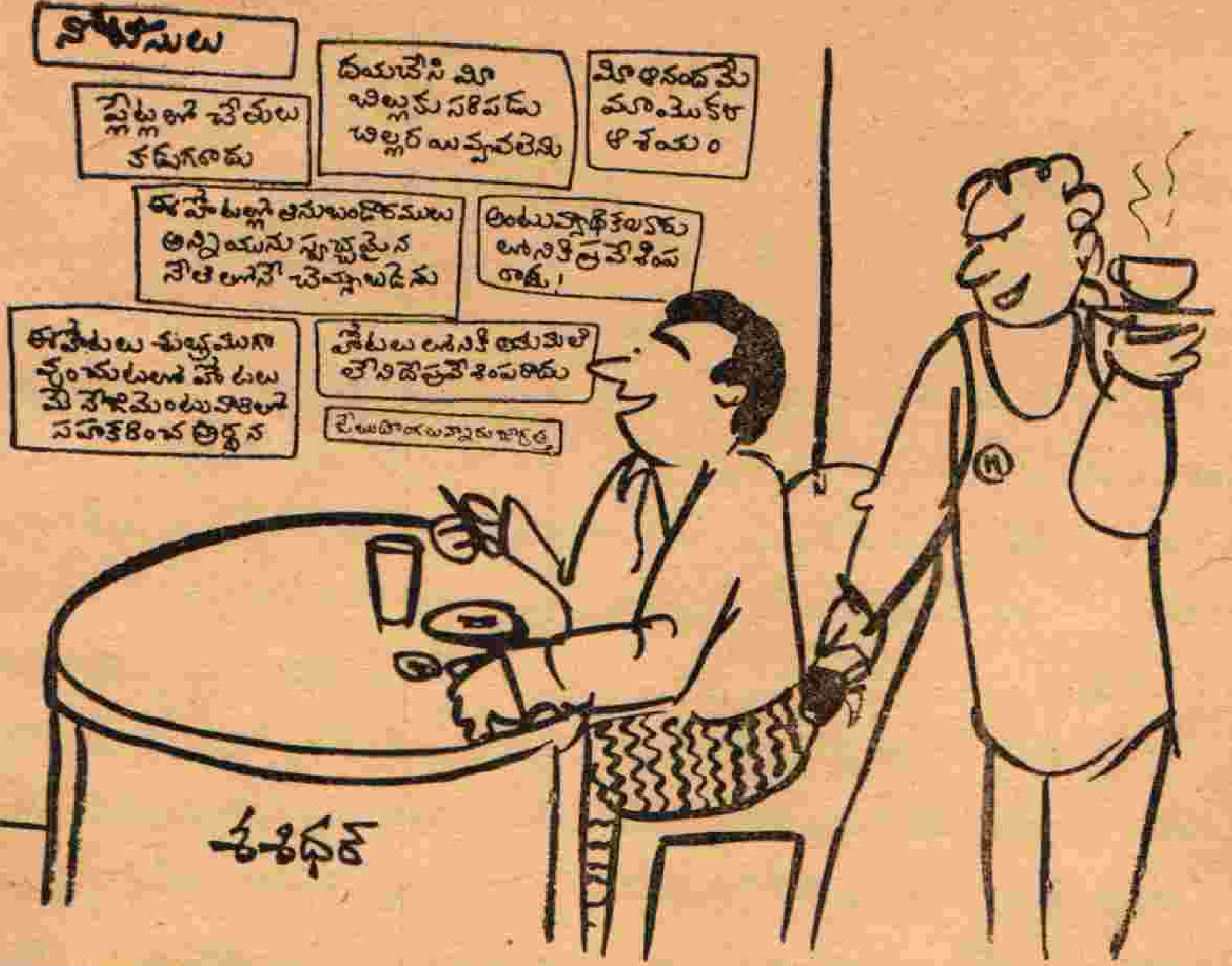

వెంకటేశ్వర్లుకు డబ్బు సంపాదించే మార్గం తోచలేదు. శిస్తు వసూళ్ళ సీజనయితే ఆయన అనుకొన్న క్షణంలో డబ్బు పుట్టించగలడు కాని ఇది నాట్ల సీజను. ఎరువులకని. పొగాకు నారుకని ఊళ్ళో జనం అప్పులకు ఎగబడే కాలం అందులోనూ 'డెట్ మారిటోరియం' అప్పుడే వచ్చిందేమో, అప్పులు చిక్కక జనం అవస్థలు పడుతున్నారు.

"ఏమయ్యోయ్ కరణం,—".

కాం|గెసు టిక్కెట్టుదొరికిన అభ్యర్థిలా సంతోషించాడు. కేకేసిన పెద్ద మనిషి వైపు ఇన్‌కంటేక్సు అధికారిలా చూచాడు. పనుంటేకాని వూళ్లో ఎవరూ మనని పలకరించరని తెలుసు అతనికి!

"ఏం పుల్లయ్యా? ఎక్కడికో బయ ల్దేరినట్లున్నావ్!"

"నీ దగ్గరికే. ఆ కొండయ్య చూశావా ఎంత అన్యాయానికి దిగాడో! నాకివ్వాల్సిన బాకీ ఎగెయ్యటానికి చూస్తున్నాడు. నోటు రాసింది నువ్వేకదా? ఇదేమన్నా న్యాయమా చెప్పు?"

"ప్రభుత్వం అప్పులమీద మారటోరియం పెట్టింది కదయ్యా. మనం ఏంచెయ్యగలం చెప్పు."

"అయితే ఆ కొండయ్య అయిదెకరాలుకూడా లేని బీదవాడంటావా ఏమిటయ్యా నువ్వుకూడా?"

కరణం మాట్లాడలేదు.

"నిన్న ఒంగోలు వెళ్ళి లాయరుతో మాట్లాడి వచ్చాను. కోర్టులో దావా పడేయమన్నాడు. కొండయ్యకు ఐదెకరాలకు పైన భూమి ఉందని నువ్వో కాగితం రాసివ్వాలి."

"కానీ..." డబ్బుకక్కుర్తికి ఆ పదం అతని సంకేతం.

"నీ లిటిగేషన్లు నా దగ్గర కాద య్యోయ్ కరణం. యిది నా ప్రిస్టేజి సమస్య. ఆ కొండయ్యగాడి దగ్గర డబ్బు వసూలు చేయకపోతే మీసాలు గొరిగించు కుంటానని గుళ్లో నిలబడి శపథం చేశా. యిదిగో ఈ పదీ తీసుకొని ఆ కాగితం రాసిపడెయ్యి.

యిలాంటి సమయాల్లో అటువంటి పదులు అయిదు సంపాయించవచ్చునని కరణానికి తెల్సు. కానీ ముందు అలాంటి అవకాశాలు ఎన్నో వస్తాయి. పైగా ఇవాళ ఈ పదికేదో ప్రత్యేకత వుంది.

జేబులో దోపుకున్న ఆ పదిరూపా యలనోటు పెరిగి పెద్దదై పిల్లలు పెట్టి న్నట్లు అనిపించింది వెంకటేశ్వర్లుకు.

* * *

ఎవరి డబ్బుతోనో కొత్త సినిమా చూడటానికి ఒంగోలు పోతున్నానని భార్య పర్మిషన్ తీసుకొని చెప్పుల్లో కాలు పెడుతూండగా పంతులో అన్న కేక వినిపించింది. మీసాలు గర్వంగా దువ్వు కొన్నాడు వెంకటేశ్వర్లు !

"రా రా కొండయ్యా, కూర్చో, ఏమి టీ మధ్య బొత్తిగా నల్లపూస వయ్యావ్ ?"

కాని కొండయ్య యీ కుశలప్రశ్న లని పట్టించుకొనే స్థితిలోలేడు. కోపంతో ఊగిపోతున్నాడు. అతనికి కోపం వస్తే ఎంత దుష్టత్వానికైనా వెనుదీయడని వూళ్లో ప్రతీతి !

'పుల్లయ్యకు సర్టిఫికెట్ ఇచ్చావుట !'

యిచ్చి పావుగంట కాకముందే ఆ విషయం తాను చెప్పకుండానే కొండయ్యకు తెలిసేటట్లు చేసిన తన రాజకీయ చతురతను తానే అభినందించు కున్నాడు వెంకటేశ్వర్లు.

"అప్పుడే నీదాకా వచ్చిందీ ఆ వార్త. అసాధ్యుడివయ్యా నువ్వు ? ఆ-ఇచ్చాను. అది కరణంగా నా కర్తవ్యంకదా? ఇంతకీ నీకు యాభై ఎకరాలుందని రాయలేదే ! అయిదెకరాల పైనవుందనే రాశాను. నువ్వు లేదంటావా ఏమిటి ?"

"ఉంటే ? యిచ్చేస్తావా ఏమిటి సర్టి ఫికెట్టూ - బజారునపోయే ప్రతి వెధ వకూ !"

కరణంమాట్లాడలేదు-మామూలుగానే.

"పది రూపాయలకోసం కక్కుర్తి పడి ఆ సర్టిఫికెట్టు ఇచ్చావు. సరే. యిదిగో నా పది, నాకు నాలుగు ఎకరాల పైన సెంటుభూమి లేదని సర్టిఫికెట్టు రాసియ్యి. ఆ పుల్లయ్యగాడి సంగతి నేను చూసుకొంటాను-ఆ పైన !"

"కానీ !"

"అబద్ధాలు గిబద్ధాలు అని కబుర్లు చెప్పకు. నీ వృత్తే అబద్ధమని అందరికీ తెల్సు. పది రూపాయలకు కక్కుర్తిపడి నాకు వందలు వదిలిస్తున్నావు."

"అదిగాదండీ-నా బాధ. నిజం రాసిన

దుకూ. అబద్ధం రాసినందుకూ వెల ఒక టేనా అని ?"

పదిహేను రూపాయలు కరణం జేబు లోకి పోయాయి. కొండయ్య క్షణంలో నాలుగెకరాల బక్కరైతయ్యాడు.

* * *

బెంచి క్లర్కు బుచ్చిరామయ్య ఆ రోజు 'కలెక్షన్' లెక్క చూచు కొన్నాడు పాతిక రూపాయలు !

నెలాఖరు రోజులు. అతనికా రాత్రికి ఏభై రూపాయలు అవసరం. ఆ దృష్టి తోనే పొద్దున కోర్టుకొచ్చాడు. ఆ టార్గెట్ సాధించటానికి పగలంతా ఎన్నో పాట్లు పడ్డాడు. సగమే ఫలించింది.

మిగతా సగం, ఎలా ?

ప్రశ్నలు భూతాల్లా పెరుగుతున్న ధరల్లా, కళ్ళముందు తిరుగుతుండే ఆ రోజే దాఖలైన కేసుల్ని తిరగేసేడు.

పిటీషన్ ! కౌంటర్ పిటీషన్ !

రెంటిని పైకి లాగి పరిశీలించాక రెండొందలు జేబులో పడ్డంత సంబర పడ్డాడు !

కోర్టులో కొట్టుకట్టేసి బ్రాకెట్ కంపెనీ వైపు బయలుదేరాడు ?

అదృష్టం అతనికి దారిలోనే ఎదుర యింది !

"ఏమండోయ్ కరణంగారూ ? ఎక్క డికా పరుగు ? బ్రాకెట్టు తగిలిందా ఏమిటి ? బొత్తిగా కనిపించటంలేదు."

"మనకంత అదృష్టం కూడానా మహానుభావా. నిన్న పాతిక దొరికింది. యివాళ..."

"మీ రలాగే అంటారు. ఏమిటి మీవూరి సంగతులు ?"

"కోర్టువారు మీరే చెప్పాలి."

"ఈ కొత్త శాసనాలవల్ల మాకు కేసులు తగ్గిపోయాయండీ. కానీ యివాళ ఓ కేసు ఫైల్ అయింది. బాకీ కేసు. బాకీవున్న అసామికి అయిదెకరాలు పైన వున్నదని పిటీషనర్ సర్టిఫికెట్ దాఖలు చేశాడు. బాకీవున్న అసామీకూడా తనకు నాలుగెకరాలకు పైన ఎక్కువ లేదని ఓ సర్టిఫికెట్ పడేశాడు జడ్జి గారు రెండు సర్టిఫికెట్లు చూచాడు. సర్టి ఫికెట్లు యిచ్చిన కరణంమీద క్రిమినల్ ఏక్షన్ తీసుకోమని రాశాడు.

"ఎందుకు ?" కరణానికి అప్పటికే ముచ్చెమటలు పోసేయి.

"ఎందుకేమిటండీ ? రెండు సర్టిఫి కెట్లు యిచ్చింది ఒకే కరణం."

కరణం నోరు పడిపోయింది. గుండె ఆగిపోయింది.

"సరే, నేను వెళ్ళివస్తాను. అర్జంటుగా డబ్బు కావలసి వచ్చింది నీబోటివాళ్ళ నెవరినైనా ముష్టెత్తక తప్పదుగా ?"

"బుచ్చిరామయ్యగారూ. .....బుచ్చి రామయ్యగారూ..."

తమిళనాడు ఎక్స్‌ప్రెస్‌లా నడు స్తున్న బుచ్చిరామయ్య వెంట జారు తున్న గోచీని - గుండెను పైకి లాక్కొంటూ పరుగుతీసేడు కరణం.

"ఇంతకీ ఆ కరణం పేరేమిటో చెప్పేరు కాదు."

"తెలీదు".

"పోనీ ఏ వూరో—"

"గుర్తులేదు."

కరణం అటూ ఇటూ చూచాడు. జేబులో చెయ్యి పెట్టేడు. కనకమ్మ ఏదో వస్తువులు తీసుకురమ్మని ఆజ్ఞాపించి యిచ్చిన యాభై రూపాయలు చేతికి తగిలేయి.

బయటికి తీయాలంటే భయమేసింది.

"కేసు పెడ్తే కరణాని కేమవుతుం దంటారు ?"

"ఉద్యోగం ఊడుతుంది. ఆ తర్వాత బస జైలుకు మారుతుంది. అంతే."

యాభై రూపాయల్ని చటుక్కున బయటికి లాగి బుచ్చిరామయ్య చేతిలో పెట్టాడు.

"ఏమిటః డీ యిది ?"

"అప్పుమాత్రం కాదు. ఏదో..."

బుచ్చిరామయ్య నిలబడి జేబులోంచి సిగరెట్టు తీసి వెలిగిస్తూ చిద్విలాసంగా నవ్వేడు. డబ్బునోసారి చూచి కను బొమలు ముడిచేడు.

"నాక్కావల్సింది రెండువందలండీ. ప్రస్తుతానికి యీ యాభైతో సర్దుబాటు అవుతుందనుకోండి. ఏమైనా అప్పుగా నయితేనే తీసుకొంటా. అన్నట్లు-ఆ కేసు మీవూరిదే ననుకుంటా. పుల్లయ్య, కొండయ్య లని ఎవరైనా వున్నారా మీ వూళ్లో ?"

జడ్జిగారు ఉరిశిక్ష విధించినా అంత గిలగిల లాడడు కరణం. పాతికరూపా యలకు కక్కుర్తిపడితే అంతకు ఎని మిదింతలు ఫైన్.

"సరే మిగతా డబ్బు రేపటికన్నా ముట్టైత్తాలిగా ?"

"మళ్ళీ మీరేం కష్టపడతారు? రేపు లంచివేళకు ఎలాగోలాగు నేనే వచ్చి సర్దుతాగా. కానీ అప్పుగా మాత్రంకాదు. ఏదో..."

"యిక మీరేం మాట్లాడక హాయిగా వెళ్ళి నిశ్చింతగా నిద్రపోండి."

బుచ్చిరామయ్య రిక్షా ఎక్కాడు.

కరణం కాళ్ళీడ్చుకుంటూ ముట్టైత్త టానికి మార్గాలాలోచించసాగేడు.